

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši števil. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Strnad — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoliivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Novi davki.

Pred kratkim sprejeta reforma osebnodohodninskega davka je od cesarja že potrjena in je s tem postala zakon. Za tekoče leto se bodo davki pobirali že po novih določbah.

Osebnodohodnina se bo odslej plačevala pri letnih dohodkih od 1600 K dalje. Do sedaj je moral plačevati tak davek že vsak, kdor je imel 1200 K dohodka. Za manj premožne kmete in obrtnike bo novi zakon olajšava. Pri dohodkih od 1600 do 1800 K ostane davek v tisti višini, kakor do sedaj. Pri dohodkih od 1.800 do 10.000 K bo pa nastopilo zvišanje, in sicer od 20 vinarjev do 6 kron. Čim višji dohodek ima kdo, tem večje zvišanje ga bo zadelo. Vendar zvišanje pri teh dohodkih ni posebno pomembno. Pač pa se bo zvišal davek v večji meri pri tistih, ki imajo letnih dohodkov nad 10.000 kron. Pri dohodkih od 10.000 do 11.000 kron se zviša davek za 15 K, pri dohodkih od 20.000 do 22.000 kron se zviša za 67 K 60 v, pri dohodkih od 200 do 310 tisoč kron pa za 2.730 kron. Novi zakon ima tudi določbe, po katerih bodo plačevali ne-oženjeni višji davek, ki se pa prične šele pri dohodkih 2.400 kron. Plačevali bodo 15 odstotkov višji davek. Oni pa, ki morajo skrbeti še za eno osebo, bodo plačevali 10 odstotni višji davek.

Važne določbe ima novi zakon za trgovce. Do sedaj davčne oblasti niso imele pravice vpogleda v trgovske knjige, po sedanji določbi bodo pa trgovci dolžni, dopustiti davčnim organom vpogled v knjigovodstvo, toda le tiste knjige, iz katerih se more dognati letni dohodek. Seveda bodo prišli tukaj v poštev predvsem veliki kapitalisti, katerih dohodke se dosedaj ni moglo ugotoviti, ker so jih znali spretno prikriti. Za dosedanje napačne napovedi je vlada določila, da se ne bodo kaznovali. Tudi se ne bo trgov-

cem davek več predpisoval po povprečnih dohodkih zadnjih treh let, ampak le po dohodkih zadnjega leta.

Obdavčile se bodo po novem davku tudi tantijeme (to je nagrade), ki jih dobivajo odborniki velikih podjetij, in sicer bo davčna oblast zahtevala 10 odstotkov za sé. Tantijeme pri bančnih in velikih trgovskih podjetjih znašajo letno po 20.000 in več kron na vsakega odbornika. Zato bo novi davek državi precej prinašal.

V veljavo je stopil tudi novi davek na žganje, in sicer se zviša davek na špirit od 90 v na 1.40 K pri litru. S tem davkom bo država pomagala deželam. Dobivale bodo namreč povisek, ki znaša pri hl 50 kron. S tem davkom si bodo dežele uredile svoja gospodarstva.

L. 1911. se je porabilo v naši državni polovici 1.167.000 hl špirta, kar da 163.338.000 K davka, od katerega odpade na dežele polovica, to je 81.669.000 K.

Vlada računa, da bodo vsled novega davka, ki bo podražil žganje, ljudje manj pili, tako da bo konsum špirta padel na približno en milijon hektolitrov, kar bi dalo okrog 140 milijonov kron davka. Zato bi dobile dežele, ako bodo žganjepivci res nehali piti, kar pa ni posebno verjetno, le okrog 62 milijonov kron na leto. Kranjska bo dobila dva milijona 20 tisoč kron na leto.

Pri davku na žganje je treba pripomniti še to, da se bo moralo plačati od februarja dalje povišanje davka tudi za tisto žganje, ki je bilo že prej obdavčeno po starih določbah. Žganje se bo zmerilo in za najdeno množino bo treba doplačati po 50 v na liter špirta. Izvzete so le majhne količine, ki so namenjene hišni uporabi in ne za prodajo.

Glasovi s shoda na Brezjah.

Preteklo nedeljo je imel g. dr. Lampe na Brezjah važen shod, na katerem je pobijal liberalne laži o gospodarstvu S. L. S.

Gorenjski liberalci, ki si ne upajo več na dan pod imenom liberalizma, skušajo ljudstvo preslepiti pod krinko „gospodarske stranke“.

Dr. Lampe je pokazal, kako je bila liberalna stranka vedno proti ljudskim koristim. Zgledi: Lovski, občinski, šolski, cestni, vodni zakon itd., ki so dali ljudstvu moč v roke.

Govoril je tudi o deželni elektrarni in deželnem gospodarstvu sploh. Liberalci zabavljajo čez oboje, ker nimajo smisla za resno delo. Deželna akcija za izrabo vodnih sil je v socialno-političnem oziru največjega pomena. Liberalci napadajo to akcijo le radi tega, ker jo gradi naša stranka in ne sami.

Najbolj vpijejo liberaici na slabo deželno gospodarstvo. To delajo seveda zato, da prikri- vajo svoje slabo gospodarstvo. Deželno gospodarstvo je v redu do zadnjega vinarja, na ljubljanskem magistratu pa noben človek od župana doli ne ve, koliko ima mesto pravzaprav dolgov. Deželni odbor je moral že večkrat z ostrimi sredstvi napraviti red v liberalnih občinah.

Kako modro je postopala naša stranka pri deželnem gospodarstvu, kaže uspeh. Ravno kar sklenjeni državni finančni zakon je sijajno zadoščenje za poslance S. L. S., ki so mirno trpeli pet let očitanja, da delajo vsakoletni primanjkljaj in zapravljajo. Delali so primankljaj, pa so vedeli, zakaj. Liberalci so hoteli, da se zvišajo deželne doklade in tako obremenijo malega davkoplačevalca, to je kmeta in obrtnika. Poslanci S. L. S. so pa zahtevali, da se bogati sloji v državi pritegnejo k prispevanju za potrebe revnih dežel. S. L. S. je stala na stališču: varovati slabejšega,

PODLISTEK.

Večerna zvezda.

Spisal Gustav Strniša.

Božje solnce se je nekega toplega večera potapljalo v morje, ko sem sedel s starim, polblaznim ribičem na bregu. Morje je drhtelo koprnenja, ko je vsprejemalo zlato solnce v svoje naročje, in njegovi valovi so skrivnostno šepetali.

Ribič mi je pa pripovedoval:

Imel sem sina, visokega mladeniča. Raven je bil kakor nov jadernik, vedno vesel in silno močan. Lase je imel kodraste, podobne morskim valčkom, in svetle oči, podobne biserom v školjki bisernici.

Ljubil sem tega sina jedinca bolj kakor zlato ribo, o kateri sanja marsikak ribič, da mu prinese srečo, če jo vjame. Vse sem mu bil, ne samo rednik, ampak tudi varuh in učitelj. Ker mu je mati kmalu umrla, ostal mi je deček edini spomin na kratko srečo, ki sem jo užival z mlado ženo.

Razvil se je moj ljubljencek hitro v krepkega mladeniča in je z mano vred ali pa tudi sam vozil ob morski obali.

Nekega večera je odplul v lahнем čolnu po morju.

Zaman sem za njim klical, naj se vrne k bregu, ker sem, izkušen stari, slutil hudo uro. Ni se hotel vrniti, ampak mi je kazal naprej po morju, kjer je žarela v vsem svojem lesku

zvezda večernica, in je plul dalje. Čakal sem ves v skrbeh. Moja slutnja se je uresničila, pričela se je huda ura.

Ni se vrnil in sem ga šel iskat.

Veslal sem po morju in sam sebi želel smrt, samo da bi rešil njega. Igralo se je vihravo morje z menoj in mojim čolnom, a pogoltniti me ni hotelo. Lase sem si ruval v divjem obupu in plakal, ko sem iskal izgubljenca, pa vse zastonj.

V prevelikem obupu sem skočil v morje, toda morje me ni hotelo. Velik val me je vrgel na breg, kjer so me našli ljudje v nezavesti.

Zdaj pa me poslušajte in verjemite, kar vam bom povedal, kajti ljudje mi ne verjamejo in se smejejo meni starcu.

Komaj so me prenesli v postelj, se je povrnil — moj sin. Bil je popolnoma spremenjen. Oblečen je bil kakor kralj in me je povabil, da naj grem z njim. Šel sem z njim in peljal me je k morju. Ob bregu naju je čakal zlat čoln brez vesel, pred njim je pa bilo vpreženih šest srebrnobelih labodov.

Vstopila sva v zlati čoln in naenkrat je izginila zemlja izpred naših oči. Pred menoj je postalo vse megleno. Ko sem se zavedel, sem bil že v veliki, svetli dvorani.

Tu je stal moj sin in poleg njega častiljiv stari, vladar morja, takoj za njima je pa vstopila tudi njegova hči.

Prijazno me je pozdravil stari in mi naznanil, da je ta gospica nevesta mojega sina.

Objela sta se mlada poročenca in pokleknila pred me, da sem ju blagoslovil.

Vprašal sem potem sina, kako se imenuje njegova blede, lepa nevesta. Začudil se je, da je ne poznam, in mi je odgovoril: „Poglej, oče, moja kraljeva nevesto! Ali ne vidiš na njenem čelu zvezde? To je ona zvezda, ki me je zapeljala v morje, moja nevesta je „Zvezda večerna“.

Kmalu je bila poroka in svatovanje. Vse je bilo kraljevsko sijajno. Zaspal sem, silno truden, sam ne vem, kdaj. Ko sem se vzbudil, sem ležal v svoji koči in poleg mene je sedela stara strežnica, sestričina moje rajne žene.

Od tedaj moram iti večkrat na morje. Silno hrepenenje me vleče dalje in dalje. Parkrat se je že zgodilo, da sem za hip zopet videl svojega sina. Ljudje so zlobni in pravijo, da sem blazen, ker večkrat stojim v svojem čolnu sredi valov in gledam v daljave, ne da bi ganil z veslom. Takrat vedno vidim pred seboj svoje dete.

Obrisal si je stari solzo, ki mu je pritekla iz oči, podal mi svojo veliko, žuljavo desnico in odšel upognjen v svojo kočo.

* * *

Par dni potem sem čul, da je stari utonil. Šel je bil s čolnom precej daleč na morje iskat ljubljencega sina, a zamislil se je, izpustil iz rok veslo in zagreblil so ga valovi.

zlasti kmeta, in ga podpirati, da si odpomore. To stališče so zastopali naši poslanci tudi v državnem zboru. Liberalci so pa glasovali za obremenitev malih davkoplačevalcev. Po pravem načelu se bo izvedlo tudi definitivno saniranje deželnih financ.

To je vsa skrivnost „slabega deželnega gospodarstva“.

Dr. Lampe je omenil tudi to, zakaj zahteva deželni odbor nadzorstvo nad požarno brambo. Ta je bila namreč varno zavetje za liberalizem in pod njegovim varstvom se je v marsikaterem slučaju zlorabila podpora deželnega odbora. Revizija je pokazala, da nekatere požarne brambe vkljub vsakoletni deželni podpori niso imele drugega orodja kot zastavo in par trompet, pač pa vsakoletne plese.

Glede učiteljstva je omenil, da je v tem stanu mnogo oseb, ki niso kos svoji nalogi in nimajo smisla za to, da bi vzgojevali mladino po namenu starišev. Zato je opravičeno stališče deželnega odbora glede šolstva.

Zbrani možje in mladeniči so z napeto pazljivostjo sledili izvajanju dr. Lampe-ta, mu pritrjevali ter mu konečno priredili pristrčne ovacije.

Navzoči liberalci niso ugovarjali, temveč so z drugimi vred dr. Lampe-tu pritrjevali, s konečno ovacijo pa menda odobrili delovanje dr. Lampeta in deželnega odbora.

Iz govora g. dr. Lampeta sledi: Ko bi bila naša stranka postopala v deželnem zboru in odboru tako, kakor so postopali liberalci, ko so imeli še večino, bi bila naša dežela silno oškodovana. Ako bi dežela ne bila izkazovala primanjkljaja, bi ne bilo mogoče dobiti vsakoletne podpore nad dva milijona kron, ampak k večjemu polovico, kakor se je bil že pobotal liberalni deželni odbornik Grasselli. Dežela bi bila prisiljena povišati deželne doklade. Vsled previdnega postopanja naše stranke bo pa k deželnim stroškom prispevala cela država in ne samo kranjsko ljudstvo. To je modra politika, ki je pa naši liberalci ne razumejo, oziroma razumeti nečejo.

Pismo z Gorenjskega.

Radovljica, 28. jan.

Gospod urednik! Večkrat se vozim z gorenjsko železnico in poslušam, kako ljudje po kupejih modrujejo in drug drugega skušajo posekati. Danes, ko tukaj gledam, kako dolgočasno sneg gre, naj Vam napišem nekoliko pogovorov z železnice.

Najbolj brenči, kadar se o politiki govori, ljudem po glavi deželno gospodarstvo. Liberalci pri tem vprašanju postanejo izredno razgreti in zgovorni. Ni nič čudnega! Pri vsakem naskoku na Slovensko ljudsko stranko so spodaj, da jim že res nobena ne obvelja.

Ko sem se pred nekoliko leti peljal po gorenjski železnici, je bil v kupeju neki liberalci iz Kranja. Pogovor je nanesel na to, da bi Pavšlar rad prodal deželi vodne sile za 1.600.000 kron. „Hudič!“ se je oglasil oni liberalci iz Kranja, „če so pa klerikalci tako neumni, da bodo toliko denarja Pavšlarju tja vrgli, potem naj pa kar culice pobašejo in iz dežele beže!“

Nedavno sta se v kupeju zopet pogovarjala dva možakarja o Pavšlarjevi pravdi proti deželi. „To bo špas,“ je rekel eden, ki se je ravno „Naroda“ navečerjal, „to bo imetno, če bo Pavšlar dr. Lampetu navil ušesa! Potem bodo pa klerikalci radi zvišali deželne naklade in se bodo kmalu nehali hvaliti, da dobro gospodarijo. „Narod“ ima že prav, da se za Pavšlarja vleče. Naj le klerikalci delajo vagone na Jami, mi se bomo pa v njih vozili!“ — „Kaj pa, če bo Pavšlar propadel?“ pravi drugi. — „Potem smo pa tam, kjer smo bili, za nekaj časa bomo spet spodaj.“

„Znabiti bodo pa klerikalci pogoreli, da ne bodo dobili državne podpore, ko se nadejajo posneti smetano in dobiti par milijonov,“ pravi sopotnik. „Prav nič se še ne ve, kaj pride“, reče prvi, verjetno je le še, da jih bodo češki agrarci domov pognali. Če se jim pa le posreči, da bodo dobili dva milijona od žganja, bomo pa rekli, da sta to izkomandirala državni poslanec dr. Ravnikar in deželni odbornik Grasselli. Lahko se tudi reče, da so klerikalci zato hoteli s Šusteršičevim predlogom finančni načrt pokopati, ker so tako neumni, da ne marajo državne podpore.“ Vlak se ustavi. Izstopi liberalci iz Kranja.

Ko sem se v nedeljo vozil na Gorenjsko, me je pa neki liberalci — zdelo se mi je, da je bil učitelj — začel zbadati, če se znabiti peljem Završnico gledat. „O, ne“, sem rekel, „samo naročnike za „Dan“ nabiram, ker se ta list tako izvrstno poteguje za učitelje, da se jim bodo kar gotovo v deželnem zboru plače zboljšale.“ — Nastal je molk.

DOPISI.

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

Načelstvo in nadzorstvo tukajšnjega Kmetijskega društva r. z. sta 18. 1. 1914 v svoji seji računski zaključek za leto 1913 sklenila in podpisala.

Zadruga ima nad 100 članov. Načelstvo je imelo 11, nadzorstvo sedem sej. Odbora sta pridno in skrbno delovala, se v sejah posvetovala in določevala, da so imeli stroji vedno dovolj dela in da se je delo primerno med člane razdeljevalo. Stroji so mrtvi, treba je skrbnega in veččega odbora, da za delo potrebno oskrbi, se za stroje briga, da nepotrebno ne stojijo.

Povoljen uspeh nam je zopet izkazal računski zaključek za l. 1913. Brez nakupa močnih krmil in umetnih gnojil, katerih so člani skupno več vagonov naročili, so imeli stroji 4992.66 K prometa. Bencin-motor je 1208.90 K zaslužil, elektro-motor pa v poskušnji 283 K. Novega manjšega orodja smo nakupili za 793 K 85 v. Državne podpore smo dobili 600 K. Bencin in olje nas je veljalo 793 K 85 v. Stroj imamo zavarovane. Vrednost orodja, strojev in shrambe znaša 11.824 K 98 v. Od strojev smo 10% za obrabo t. j. 814 K 7 v in od shrambe 164 K 59 v odpisali, vendar nam je ostalo čistega dobička 223.10 K, katerega smo prišteli k rezervnemu zakladu, ki znaša 7325 K 42 v. Dolga imamo, odbivši deleže in predplačila, 2790 K 23 v. Z deli strojev so člani splošno zadovoljni, radi plačujejo določena plačila in tudi predplačila pri letnini. Že te številke nam kažejo gmotni uspeh in napredek zadruge. Res je pa, da imajo kmetje še veliko več koristi in pomoči pri delu, posebno sedaj, ko so delavci dragi, jim stroji v primeri za mal denar hitro in po ceni delo vršijo.

Mlatilnica nam žito omlati prav dobro in čisto. Slamoreznica na štirih kolesih, na pihajo, slamo hitro reže. Tudi drugi stroji in orodje so nam v velik pripomoček in nam mnogo koristijo. Letos smo dobili na poskušnjo mlatilnico na „lašte“ namesto na zobe. Boben z zobmi je zelo občuten, posebno, ako med snopje kaj trdega pride, se zob skrivi, kar veliko škodo na mlatilnici povzroči in je tudi nevarno za človeško življenje. Mlatilnica na „lašte“ brez zobatega bobna je veliko varnejša v tem oziru, mlati čisto ter slama bolj gladka in cela ostane, tako da jo je veliko lažje vezati v otepe. Sicer je nekoliko dražja, vendar se to kmalu pridobi pri popravah.

Za mlatev smo si izposodili elektro-motor za 6 1/2 H P (konjskih sil), ki nam je v 141 1/2 urah žito mlatil v začudno splošno zadovoljnost in veselje. Ko smo bencin-motor dobili, nismo mogli v primeri k vlačilu (gepeljnu), katerega je živina gonila, motorja prehaliti, kako da lepo mirno in brez zadržka stroje vrti. Mislili smo, da kaj boljšega sploh ni mogoče. Sedaj, ko smo pa z elektro-motorjem pričeli mlatiti, se nismo mogli načuditi zelo mirnemu teku in lahkemu oskrbovanju elektro-motorja. Samo stakniti je treba žice, premakniti ročaj za tok, in motor se prične vrtiti brez vsake pomoči ter žene težke stroje. Po dobri poizkušnji smo naročili elektro-motor za 6 1/2 H P, pritrčili smo ga na navaden kmečki voz, zadaj pa nabili krožno žago, tako da imamo motor in žago na enem vozu, kar je zelo priročno za obrat. Na

vozu je vreteno s 100 m žice (kabelna), da se zamore v poljubni daljavi motor z daljnovodom skleniti. Čez elektro-motor smo pa napravili omaro, da se motor proti prahu in zlobni roki obvaruje. Vsa naprava je priprosta, lahka za prepeljavo in ne draga. Za obrat kmečkih strojev dela veliko ceneje, kakor bencin-motor. Električno plačujemo za elektromotor po 46 v od ure. Prepričali smo se, kolikega pomena je elektrika za kmetijske stroje in sploh za kmetijstvo. Ljudje, kateri so si našo napravo ogledali, se niso mogli načuditi priprosti in lahko oskrbljivi napravi. Vsak pravi: Ko bi tudi pri nas elektriko imeli, bi takoj elektro-motor napravili. Bog daj, da dežela svoje električne centrale kmalu izvrši in prepreže gorenjske vasi z elektriko, potem se bode pokazala velikanska pomoč in korist za ljudstvo, bodisi za kmete, kakor tudi za obrtnike.

Iz Predoselj. Občinski odbor v Predosljih je v seji 21. januarja t. l. c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kranju izrekel odkrito zahvalo za razglas z dne 18. decembra 1913, št. 29.086. Ker se s tem prekoristnim razglasom prepoveduje točiti žganje ob sobotah od 5. ure popoldne pa do ponedeljka do 5. ure zjutraj, oziroma ravno v tem obsegu tudi ob praznikih, so vsi pri seji pričujoči odborniki, zavedajoč se, koliko zla je žganje med našim dobrim ljudstvom odnošno tudi v predoseljski občini povzročilo, zahvalo soglasno podpisali. Ob enem so izrekli tudi prošnjo in upanje, da bo slavno c. kr. okrajno glavarstvo po svojih podrejenih organih gledalo na to, da se bo ta ukaz tudi točno izvrševal.

Iz Vogelj. Zadnji čas so dobili tudi po trgovinah na deželi takozvane „pištrole za strah“, katere so otroci radi kupovali in seveda tudi pridno z njimi o Božiču streljali. Da pa te pištolice niso tako nedolžne, kakor bi kdo mislil, je pokazal pri nas žalosten slučaj. Brat in sestra Franc in Marija Žun sta se pred kratkim s takim „orožjem“ igrala. Pištolica se je Francetu tako nesrečno sprožila, da je bila sestra hudo poškodovana na glavi ter so jo morali peljati v bolnišnico. Revica bo ob eno oko. Nekaterim otrokom je še celo Miklavž po nepredvidnosti starišev take nevarne igrače prinesel, kar pa ni bil Miklavžev dar, ampak parkeljnov.

POLITIČNI PREGLED.

Iz parlamenta. V proračunskem odseku je poslanec Jarc kritiziral slabo gospodarstvo v državnih gozdih. Bavil se je tudi z gospodarskimi zahtevami Kranjske. Pritoževal se je, da vlada pospešuje germaniziranje Koroške. Posebno je ošibal naučno upravo, ki je potrdila za Koroško neko učno knjigo, v kateri se sramoti slovensko ljudstvo. Stavil je predlog, da naj se odobrenje te knjige precej prekliče in krivci kazensko zasledujejo. — Poslanec dr. Korošec je govoril z ozirom na koroške razmere proti proračunu. Koroški Slovenci nimajo od vsega proračuna ničesar, še celo kmetijski potovalni učitelj Schumi, ki ima med Slovenci predavanja, je postal nemško nacionalni agitator. — Proračunski provizorij je bil 28. t. m. v odseku sprejet.

Službena pragmatika, po kateri se uradništvu izboljšajo plače in uredi napredovanje v službi, je od cesarja potrjena in stopi v veljavo z dnem 11. decembra 1913.

Tovarna torpedov v Reki je dobila od 14. držav naročila za 2000 torpedov. Izdelati jih pa more le tisoč na leto.

Nove trdnjave gradi naša država ob meji v Bosni in Hercegovini. Zahtevala bo od delegacij 50 milijonov kron. Najmočnejša trdnjava Avstrije bi bila izvedena narodna ravnopravnost.

Pomažarjenje Hrvaške. Na Hrvaškem je sedaj že 83 madjarskih šol, med temi sta dve višji. Leto za letom ustanavlja šolsko društvo „Julian“ in ravnateljstvo drž. železnice nove šole. Kljub temu so hrvaško-srbski liberalci izročili zopet vlado na Hrvaškem Madjarom.

Puške za Srbijo. Srbija je naročila na Franckem 100.000 pušk.

Balkanske novice. Srbija je pozvala pod orožje prvih šest letnikov rezerve. Izjavlja se pa od strani vlade, da se gre le za vojaške vaje. — Srbski ministrski predsednik Pašič se snide v Peterburgu z grškim min. predsednikom Venizelosom. — Zatrjuje se, da se je sklenila zveza med Grško in Rumunijo. — V Belgradu so zapri Jeló Dimitrijevičevó, ker je na sumu, da je špijiral za Avstrijo.

Posojilo Bolgarije. Bolgarija išče na Angleškem posojila za 20 milijonov funtov šterlingov (480 milijonov kron).

Vse obolelosti
sopilnih organov

oslovski kašelj, navadni kašelj, prehlajenje, influenza in

Dobi se a K. 4. - v vseh lekarnah.

pljučne bolezni

naduha zdravijo številni
zdravniki in profesorji vedno z

SIROLIN "ROCHE"

Državni zbor utegne biti te dni razpuščen. Obstrukcija čeških agrarcev traja dalje. Vrše se pogajanja, ki pa ne kažejo uspeha.

NOVIČAR.

V deliriju. Zadnje jesen je bilo v Sofiji več shodov, na katerih se je sklenila „unijata s zapadnata crkva pod vrhovnostvo na rimskija pravoslavci“. Da bi se Bolgari združili z rimsko cerkvijo — ta resolucija je bila za slovenske liberalce, ki črtijo katoliško cerkev, nekaj strašnega. Še-le zdaj so prišli do sape, ko je tudi zastopnik Bolgarije šel v Petrograd. Pri „Slov. Narodu“ mislijo, da je zdaj rešeno pravoslavje. Zato so spisali dne 23. januarja „v Sofiji“ članek, v katerem pravijo, da je nevarnost za unijo odstranjena, da so Bolgari oni sklep za unijo storili v deliriju ter da so bili govorniki podkupljeni in mastno plačani od avstro-ogrskve vlade in od rimske kongregacije za razširjenje vere. Ko smo primerili od „Naroda“ objavo ene resolucije za unijo z bolgarskim izvirnikom v listu „Bolgarski arhiv“, smo se prepričali, da je „Narodov“ prevajalec resolucije bistveno izpremenil in namenoma izkvaril in da je pri naštevanju govornikov za zjedinenje Bolgarov s katoliško cerkvijo izpustil več polkovnikov in drugih važnih oseb, samo da je mogel v listu veljavo jemati shodom za unijo. To ni lepo, ni častno, da se list, ki izhaja med katoliškimi Slovenci, na nepošten način poganja v svojem deliriju za pravoslavje in da sramoti tiste, ki se hočejo spet združiti s katoliško cerkvijo.

Srbija huda. Zadnje soboto je bil v dvorani „Uniona“ v Ljubljani prirejen od avstrijskega mornaričnega društva ples, katerega sta se udeležila tudi ljubljanski župan in predsednik trgovske in obrtniške zbornice. „Slov. Narod“ končuje pohvalno poročilo o veselici z besedami: „Ples je trajal zelo animirano do zgodnjih jutranjih ur“. Na to je pa poklonil „Dan“ dr. Tavčarju in tovarišem ta-le šopek: „Naša inteligenca ustanavlja in vzdržuje podružnice „Flottenvereina“ — skratka: mi smo grenadirji, avstrijska avantgarda, bojevniki švabstva, namenjeni za „kanonenfuter“, hlapci, strahopetci, patrijoti in lakaji, in zato nas nihče ne vpoštevaja, zato nas vsak dan krvavo bičajo in nas bodo bičali, dokler ne poginemo!“

«Slov. Dom» uči kriv nauk. Pred volitvami v kranjski deželni zbor se je širokoustil „Slov. Dom“, da liberalci spoštujejo „križ in pravo vero“. Sploh so bili tačas liberalci v besedah silno pobožni. Sedaj so jim pa že začeli zopet rasti bogotajski rožički. V tretji letošnji številki se „Slov. Dom“ naravnost norčuje iz presv. Rešnjega Telesa in pravi, da je „bilo kruh in vino v spomin na Kristusovo zadnje večerjo, ophajilo Kristusovih učencev.“ Taj torej resnično pričujočnost Kristusovo pod podobama kruha in vina in razširja versko zmoto Švicarja Zvinglija, ki se je v svoji blaznosti povspel do trditve, da je obhajilo edinole spomin na Kristusa, na njegovo trpljenje in smrt, da torej uživajo obhajanci le kruh in vino, spominjajo se pa zgodovinsko Odrešenika, kakor kakega umrlega. Drugače pač ne more biti pri liberalcih. Kdor taj dušo, taj dosledno tudi dušno hrano in sploh vse, kar je nadnaravnega. Ni čuda, če tak list, ki nima ljubezni in udanosti do duhovnikov in cerkve.

V «Ljudskem Domu» v Kranju bo na svečnico ob 3. uri popoldne dr. Grivec imel zelo zanimivo skioptično predavanje o najnovejših dogodkih na Balkanu. Slike so krasne, vstopnina nizka. — Dne 8. februarja bo pa dr. Mantuani zvečer ob polnoči uri predaval o starem Rimu.

Občni zbor «Kmečke zveze za kranjski okraj» se je vršil 26. t. m. v dvorani „Ljudskega Doma“ v Kranju. Zborovanje sta obiskala in pozdravila tudi gg. državni in deželni poslanec Demšar in deželni poslanec Zabret. O delovanju „Kmečke Zveze“ v preteklem letu je podal poročilo tajnik g. Podlesnik in posebno povdarjal pomen K. Z. ob deželnozborskih volitvah lanskega leta. Odbor se je sestavil takole: Janez Brodar iz Hrastja, predsednik, Anton Koblar, dekan, podpredsednik, Ivan Kogovšek, kaplan, tajnik, Jernej Pilar z Rupe, blagajnik, odborniki: Jakob Bašar iz Stražišča, Jožef Bidovec iz Gorič, Jožef

Kristanc iz Srednje Vasi, Jožef Likozar iz Cerkelj, Peter Pokorn s Premškovega in Andrej Šink iz Besnice. Sklenilo se je, da ustanovi „Kmečka Zveza“ pisarno, kjer bodo člani dobivali brezplačno informacije v raznih zadevah.

Pravda med Pavšlarjem in deželnim odborom se je končala tako, kakor je bilo pričakovati — da je Pavšlar propadel — pravi „Dan“.

V Selcih bo imelo na svečnico „Katoliško politično društvo“ občni zbor. Na zboru bo govoril tudi poslanec g. Demšar o gozdarstvu in kupčiji z lesom.

Živinski semenj se bo vršil v torek 3. februarja t. l. v Škofji Loki. Društvo za povzdigo semnje v Škofji Loki bo ta dan razdelilo 30 premij za živino, katere se bo gotovo mnogo prignalo.

«Kmetovalec», uradno glasilo c. kr. kmetijske družbe kranjske zaradi meznega gibanje med črkostavci ne more iziti in nas imenovana družba naprosi to vsled mnogobrojnih reklamacij objaviti ter prosi vse družbene ude in naročnike potrpljenja. Kakor hitro prične tiskarna delati, se vse zaostale številke naknadno izdajo.

Deželni zbori so sklicani za prihodnji teden. Kranjski deželni zbor za dan 5. februarja. Istrski deželni zbor je razpuščen.

Sankaška tekma v Bohinju se vrši v nedeljo, dne 8. svečana na umetnem sankališču Belvedere v Bohinjski Bistrici in ima sledeči tekmovalni spored: 1.) Tekma za prvenstvo Bohinja, 1200 metrov, enosedežno, vloga K 3 in ima 3 častna darila. Odprta le sankacem, ki so si že pri kaki sankalni tekmi priborili darilo. 2.) Damska tekma, 800 metrov, enosedežno, vloga K 2 in ima 3 častne znake. 3.) Glavna vojnja, 1200 metrov, enosedežno, vloga K 3, ima 3 častna darila. Odprta vozačem, ki ne tekmujejo za prvenstvo. 4.) Tekma primorskih sankacem, 300 metrov, enosedežno, vloga K 2, ima 3 častna darila. Odprta le sankacem iz Primorja. 5.) Juniorska tekma, 1200 metrov, enosedežno, vloga K 2, ima 3 častne znake. Odprta sankacem, ki še nimajo nikakega darila od kake sankške tekme. 6.) Dvosedežno sankanje, 1200 metrov, vloga K 4, ima 6 častnih znakov. — Prijavnine in vloge je vpslati do 6. svečana na Tourist-Office, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6. Sankališče v Bohinju bode pravočasno prirejeno in bo dovoljena trainaža do sobote popoldne, dne 7. svečana. Natančni vsprej in tekmovalna poročila daje Tourist-Office, Miklošičeva cesta št. 6, Ljubljana.

Orožne vaje pri domobrancih se bodo l. 1914 vršile spomladi in jeseni. Spomladanske vaje morajo biti končane najpozneje 15. junija. Z ozirom na stanovske razmere, se lahko prosi, da se opravi vaja spomladi ali jeseni. Kdor misli prositi, naj se do 15. februarja zglašuje z vojaško knjižico pri županstvu svojega bivališča.

Huda burja je razsajala te dni na Krasu. Napravila je veliko škode; podrla je dimnike, polomila drevje in nekod celo strehe odnesla. Pri Komnu in Črniču na Goriškem so dobili dva človeka zmrznjena.

Poslanec in župan poneveril. Istrski slovenski poslanec Pangerc, trgovec in župan v Dolini pri Trstu, je porabil zase 60.000 kron občinskega denarja. Politična oblast ga je že odstavila od županstva. Pangerc je bil zagrizen liberalci in nasprotnik krščanske organizacije. Še nedavno je zabavljajl čez tamošnjo kmečko zvezo. Je že vedel, zakaj!

Poneverjenje župana. Župan Rodo v Kundranici na Češkem je poneveril 120.000 K občinskega denarja.

Dva mornarja sta se zadušila na parniku „Szecheny“ v Reki. Zakurila sta v kajuti z ogljem, jutraj so ju pa našli mrtva.

Tržaško slovensko gledališče se bliža koncu. Najprej se je opustila opera in opereta, sedaj pa čaka ta usoda tudi drama. Vzrok je pa tržaška politika. Voditelji so ljudi razvabili s plesi in veseljami. Ljudstvo, zlasti mladina, ima le smisel za plesne in kabarete, za umetnost pa ne. Plesne šole narododelavske organizacije so nabito polne, gledališče pa prazno. Ko se je pred časom grajalo tako vzgajanje mladine, je „Edinost“ skočila po koncu. Sedaj imajo uspeh svoje politike liberalci v Trstu in Ljubljani, kjer je tudi gledališče prazno.

Carino na cvetlice zahtevajo avstrijski vrtnarji. Iz zunanjih držav se uvažajo k nam velike množine cvetic, kar dela konkurenco našim vrtnarjem. L. 1912. se je uvozilo v našo državo 16.653 kvintalov cvetic v vrednosti 3.095.900 kron. Uvozile so se pa tudi velike množine drugih vrtnarskih pridelkov, in sicer za okroglo 19 milijonov kron.

Nove luči. Zadnji čas se dela veliko reklame za novoiznajdene luči. Vsiljujejo se svetilke bliskovke s tlečo lučjo (razbeljeno vrečico) na petrolej ali špirit, ki dajo sicer precej svetlobe, ali treba prav nežno z njimi ravnati in jih pridno snažiti, drugače se naglo pokvarijo in začno kaditi. Ponujajo se tudi svetilke na goreči kamen, ki je napojen z bencinom ali ekonolom. Če ima kdo kaj skušnje, bi bilo prav, ko bi nam ugodnosti in napake teh svetilk natančneje opisal, da bi se ljudje lahko varovali škode z nakupovanjem novih svetilk, ki so precej drage.

Nova turška vojska bi ravno tako malo vplivala na vrednost turških srečk, kot je vplivala pretekla. Turške srečke so tedaj bile in so eden izmed najboljših vrednostnih papirjev, kajti njeni glavni dobitki pomenijo zares bogastvo, in dejstvo, da vsaka srečka mora zadeti vsaj najmanjši dobiček, v zvezi z njeno naraščajočo kurzno vrednostjo, popolnoma opravičuje ponovno izraženo zatrdilo, da pomenijo turške srečke najboljšo in najvarnejšo loterijo ter zanesljivo hranilnico. Opozarjamo na današnji oglas „Slovenske Straže“, ki bode gotovo privabil novih naročnikov, izmed katerih bo morda že po prihodnjem zrebanju marsikdo dobil poset boginje Fortune z veliko vrečo zlatnikov na rami. Še več upanja na glavne dobitke zadobi, kdor poleg turške srečke naroči tudi še srbsko državno srečko iz l. 1888. ali srečko italijanskega rdečega križa.

Na tedenski semenj v Kranju dne 26. januarja je bilo prignanih:

domače govedi 101	za pitane vole 84 v
bosenske —	za srednje pitane vole 78—80 .
hrvaške —	za nepitane vole 70—72 .
telet 3	za teleta 1—K
domačih prašičev 89	za pitane prašiče 1-14 .
hrvaških —	za prašiče za rejo 0— .
domačih koz —	za bosensko goved 0— .
domačih ovac —	za domače ovce 0— .
Za 100 kg:	
pšenice 23—K	detelja 1-80 K
rži 22—	seno 7— .
ječmen 18—	pšenična moka kg 0-40 .
oves 16—	kaša 0-32 .
koruza 18—	ječprenj 0-30 .
ajda 24—	maslo 3— .
proso 22—	jajce 0-10 .
krompir 4—	drva (trda) (klafta) 20— .
fižol (rdeč) 30—	drva (mehka) 10— .
koks 52— .	

Godovi prih. tedna. Nedelja (1.) sv. Ignacij; ponedeljek (2.) svečnica; torek (3.) sv. Blaž; sredo (4.) sv. Andrej; četrtek (5.) sv. Agata; petek (6.) sv. Doroteja; sobota (7.) sv. Rihard.

Idealni izdelek iz ribjega olja

je in ostane že skoro 40 let slavnoznan
Scottova ribjeoljnata emulzija.

Ista vsebuje najfinejše ribje olje, katero je po Scottovi sestavi spremenjeno v majhne kapljice in je radi tega zagotovljena še tako slabotnemu organizmu lahka prebava. Sploh je tako pripravljena, da se vsaka posamezna redilna snov popolnoma prebavi.

Kakor nam je tudi znano, da je Scottova emulzija sladka kot smetana, potem pač ne bomo dvomili, da jo uživajo z veliko slastjo stari in mladi.

Mora pa biti pristna Scottova emulzija. 10

Cena originalni steklenici 2 K 50 vin. Dobi se v vsah lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v zamaskah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj, VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu 1 pošiljatev potom lekarne za poizkušnjo.

Ostani vedno zvest dobremu,

ki se je kot tako obneslo. Jedilna mast „Ceres“ je znana pri vsch gospodinjah, ki morajo štediti, kot najbolj izdatna jedilna mast. „Ceres“ namreč ne vsebuje vode kakor druge masti. Jedilna mast „Ceres“ je popolnoma čista in zato mnogo izdatnejša. Pri vporabi se vzame vedno 1/4 jedilne masti „Ceres“ manj nego kakor druge.

PISARNA

za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev

J. Rozman, Kranj.

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komerc. zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah.
Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 129 52—20

Štev. 1066/14.

Strežniška šola v deželni :: bolnici v Ljubljani. ::

Z dnem 1. marca t. l. se otvori v ljubljanski deželni bolnici šola za bolniške strežnice z dveletno učno dobo, združena z internatom, v prostorih cesarja Franca Jožefa zavetišča. V to šolo se sprejemajo:

a) brezplačno prosilke, ki se zavežejo, da se bodo po dveletni šolski izobrazbi in ako so si pridobile državno strežniško diplomu, posvetile strežniški stroki in da bodo v slučaju, ako jih potrebujejo zdravstvena okrožja ali dežela, proti primerni plači prevzele službo okrožnih ali bolničnih strežnic; ta obveznost velja po pridobitvi diplome najmanj za dobo 5 let;

b) proti mesečni odškodnini 70 K tudi druge prosilke, v kolikor dopušča prostor.

Sprejemne prošnje je opremiti z domovnim in krstnim listom (pri mladoletnih s privolilno izjavo očeta ali varstvene oblasti), z uradnim izpričevalom o npravnosti, z izpričevalom o uspešno dovršeni meščanski ali višji dekliški šoli, oziroma z dokazilom o splošni izobrazbi, s popisom dosedanjega službovanja ter potrdilom o cepljenih kozah.

Tako opremljene prošnje je vložiti do 15. februarja 1914 na vodstvo deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Da dokažejo telesno usposobljenost, naj se prosilke zglase pri pristojnem c. kr. okrajnem zdravniku (v Ljubljani pri mestnem fizikatu).

Prosilke dobe pismeno obvestilo, da se določene dne osebno zglasijo pri sprejemni komisiji, ki bo odločila o vsprejemu. Sprejmo se najprvo začasno, po dvamesečnem zadovoljivem učenju pa definitivno.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1914.

Deželni odbor kranjski.

Glavna zaloga pri Peter Majdiču
Merkur in Franc Dolenzu v Kranju.

Naznanilo.

Siavnemu občinstvu naznanjam, da sem svojo mizarsko delavnico pre-
uredil in povečal. ∴

Možno mi bo de postreči sl. občinstvu v vseh ozirih in naročilih, ker bom lahko vse točneje izvrševal. Prevzamem stavbeno pohištvena naročila v vseh strokah in slogih, kakor tudi opreme za ženine in neveste. Ker sem naredil dva mizarska strokovna tečaja z dobrim uspehom, mi je možno izvrševati pohištvena dela v najmodernejšem slogu, iz priznane suhega lesa, ki ga imam vedno v zalogi. Tudi izvršujem mrtvaške rakve v vseh velikostih, priproste in finejše, po najnižjih cenah, z vsemi potrebščinami.

Pomnožil sem tudi delavne moči, da bom lahko vsem točno postregel.

Za mnogobrojna naročila se priporoča

Jožef Sitar,

mizarski mojster, Križe pri Trziču.

Tomazovo ŽLINDRO in druga umetna

GNOJILA

priporoča po najnižjih cenah

veletrgovina „MERKUR“

Peter Majdič, Kranj.

TISKARNA TISK. DRUŠTVA V KRANJU

PRIPOROČA SE TUDI MODERNO
UREJENA KNJIGOVEZNICA

KUVERTE, RAČUNE, PISMENE PAPIRJE, VABILA,
VIZITKE, JUKSTE, VSTOPNICE, CENIKE, KNJIGE,
OKROŽNICE, ČASOPISE, PLAKATE, BROŠURE,
DIPLOME, RAZGLEDNICE itd. itd.
IZVRŠUJE NAJLIČNEJE IN PO NIZKIH CENAH.

Važen oglas „Slovenske Straže“! — Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogateti le s srečko!

Turška srečka

je v to svrhu prva in naj-
pripravnejša srečka,

ker ima šest žrebanj vsako leto,
ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov,

ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov,
ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici,
ker igra že dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnjega vplačevanja,

ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev, in 336 3—3
ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

Pozor! 1 turška srečka in 1 srbska državna srečka iz l. 1888 (glavni dobitki 100.000, 75.000 in 20.000 frankov) z 9. žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 5 K.

1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega križa z 10. žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 kron. Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. februarja 1914!

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana 9.
Sprejmejo se marljivo sotrudniki pod ugodnimi pogoji.